

แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Guideline for Work Integrated Learning (WIL) Instructional Model

Development of Bachelor of Arts Curriculum in Hotel and Tourism Program,

Management Science Faculty, Loei Rajabhat University

ปรียาพร อมรหิรัญวงศ์¹ สัญชัย เกียรติทรงชัย² รักษ์สา ชาติกุล³

วรารกรณ์ ใจน้อย⁴ วิศิษฐ์ศิริ ชูสกุล⁵ อลิสา โวหารกล้า⁶

E-mail: preeyaporn.a@kkumail.com

โทรศัพท์: 08-5683-8572

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการแบบผสมผสาน (Mix Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน 2) ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย การเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในโรงเรียนจังหวัดเลย จำนวน 1,677 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร จำนวน 62 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน และศิษย์เก่า จำนวน 3 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน คือ (1) สถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) (2) ความรู้ความสามารถของอาจารย์ (3) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสิ่งสนับสนุน (4) มาตรฐานหลักสูตร และ (5) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน และสถานประกอบการจริงหรือการศึกษาดูงาน 2) ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (3) ความรู้ (4) ทักษะทางปัญญา และ (5) การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน จากผลการเรียนรู้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาควรมีความตระหนักรู้ในหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น (2) ด้านความรู้ นักศึกษาควรมีความเข้าใจในศาสตร์และทักษะด้านการปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพการท่องเที่ยวและการโรงแรม (3) ด้านทักษะทางปัญญา นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษายอมรับและสามารถปรับตัวในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่และบทบาทของตนเองในกลุ่ม และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการท่องเที่ยวและการโรงแรม เพื่อนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

Abstract

This research is a mix method aimed at studying 1) the needs of 6th graders; 2) The needs of the establishment towards the desirable graduate attributes of the Bachelor of Arts program in Tourism and Hospitality, Faculty of Management Sciences, Loei Rajabhat University, and 3) study the approach to developing an integrated teaching and learning model (WIL) Bachelor of Arts program in Tourism and Hospitality. Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University Collecting questionnaires from a sample of sixth-graders in Loei Provincial Schools. 1,677 people by accidental sampling Hotel, Tourism Business Establishments 62 persons were employed by airlines and other related service businesses in Pattaya, Chonburi, Phuket, Khon Kaen and Bangkok by purposive sampling. and group conversations with experts. 2 people and alumni 3 persons The findings showed that 1) the needs of sixth-graders towards integrated teaching and learning were (1) workplaces in practice (internships), (2) teachers' knowledge and abilities, (3) education and support costs, (4) curriculum standards, and (5) promotion of integrated teaching and learning with work, and actual establishments or job visits, 2) the establishment's need for desirable graduate attributes. These are (1) morality, ethics, (2) interpersonal relationships and responsibilities, (3) knowledge, (4) intellectual skills, and (5) numerical analysis. Communication and Information Technology 3) Guidelines for the development of integrated teaching and learning models with work. Based on the results of learning desirable graduate attributes, all five areas were found to be: (1) morality, ethics, students should be aware of their responsibilities for performing their duties and conducting themselves with others; (2) Knowledge Students should have an understanding of the science and operational skills in the tourism and hospitality professions. (3) In terms of intellectual skills, students can apply their knowledge and skills to perform their tasks effectively. (4) Interpersonal skills and responsibilities. and (5) adapting to their assigned tasks and roles in the group, and (5) numerical analysis skills. Communication and Information Technology Students have a basic knowledge of both Thai and foreign languages and a basic knowledge of a variety of information technology. Able to communicate in Thai and basic foreign languages related to the tourism and hospitality professions in order to be used to effectively practice professional experience and perform co-operative education in the workplace.

Keywords: Curriculum Development Guidelines, Tourism and Hospitality Courses

ความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาในยุคเดิม สถานศึกษาเป็นผู้จัดการเรียนการสอนหลักให้แก่ผู้ใช้บัณฑิต แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากอิทธิพลของอินเทอร์เน็ต (internet of things) และผลกระทบจากการพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (disruptive technology) ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประเทศจากประเทศเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมพื้นฐานที่ติดกับดักรายได้ปานกลาง (middle income trap) เป็นประเทศที่มีรายได้สูงมุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรม ลำพังผู้ประกอบการฝ่ายเดียวอาจไม่เพียงพอในการขับเคลื่อนประเทศจำเป็นต้องอาศัยแรงงานที่มีสมรรถนะสูงและมีทักษะกระบวนการคิด การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะตามต้องการของประเทศ ในขณะเดียวกันพัฒนาการของเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการเรียนรู้อีกมากมายมหาศาลที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ทุกที่ทุกเวลาทั้งในอินเทอร์เน็ต ในชีวิตจริง สถานศึกษาจึงไม่ใช่แหล่งเรียนรู้หลักเพียงแหล่งเดียวอีกต่อไป และความรู้ที่อยู่ในสถานศึกษาอาจไม่เพียงพอต่อการทำงานในโลกอนาคต ซึ่งความรู้ที่สอนในสถานศึกษาอาจล้าสมัย หากรอให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาก่อนจึงจะมีโอกาสนำความรู้ออกมาใช้งาน เราจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่ตนได้ด้วยการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน และเพื่อให้ผู้สอนในสถานศึกษารู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและสามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรร่วมผลิตกับองค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงในระหว่างการเรียนรู้จะทำให้เกิดผลย้อนกลับไปยังผู้สอนถึงคุณภาพของผู้เรียนว่ามีความรู้ ทักษะและประสบการณ์เพียงพอสามารถทำงานได้จริงหรือไม่ เนื้อหาและวิธีการสอนของผู้สอนมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ ซึ่งมีผลทำให้ผู้สอนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกทางหนึ่งด้วย หากกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศไม่มีการเปลี่ยนแปลงให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศได้จะเกิดความสูญเสียไปทางการศึกษาทั้งในเชิง

การลงทุนด้านงบประมาณ ระยะเวลา และส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

แนวโน้ม ทิศทางและความต้องการในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับการทำงานในสถานศึกษาควบคู่กับสถานประกอบการ พบว่ามีปัจจัยต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านเงินทุนและสิ่งสนับสนุน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และท้ายสุดได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียนหรือสมรรถนะของผู้เรียน จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน (Work Integrated Learning) สายธุรกิจบริการในประเทศไทยนั้น พบได้ว่าจะปรากฏอยู่ในสายอาชีวศึกษาและสายวิชาชีพเป็นหลัก โดยเน้นทางด้านสายการบริการและอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน (Work Integrated Learning) สายธุรกิจบริการที่เป็นลักษณะเฉพาะสำหรับ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ได้แก่ 1) รูปแบบการกำหนดประสบการณ์ก่อนรับเข้าศึกษา (Pre-course Experience) 2) การเรียนสลับกับการทำงาน (Sandwich Course) 3) การติดตามเรียนรู้การทำงานเสมือนเป็นเงา (Job Shadowing) 4) สหกิจศึกษา (Cooperative Education) 5) หลักสูตรร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย สถานประกอบการอุตสาหกรรม (Joint Industry University Course) 6) การปฏิบัติงานภาคสนาม (Field Work) 7) พนักงานฝึกหัดใหม่หรือพนักงานฝึกงาน (New Traineeship or Apprenticeship) 8) การฝึกปฏิบัติจริงภายหลังสำเร็จการเรียนทฤษฎี (Pre-Course Internship) และ 9) การบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement to Practicum) (ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์ และคณะ, 2559)

จากความสำคัญดังกล่าว การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้ศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่จังหวัดเลย และศึกษาความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร ต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรในท้องถิ่นและบริเวณใกล้เคียง และมีความร่วมมือระหว่างสถาบันในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ทุนสนับสนุนการศึกษา มีแหล่งฝึกงานตลอดหลักสูตร และมีงานและตำแหน่งรองรับที่แน่นอน รวมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสถานประกอบการดังกล่าว โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำไปปรับใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้บัณฑิตเป็นพลเมืองคุณภาพ และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป ดังนั้น ความสำคัญของปัญหาและโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงให้กับผู้ที่มีความสนใจหรือต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นการเปิดโอกาสทางเลือกในการศึกษาต่อของประชากรในท้องถิ่นและบริเวณใกล้เคียง เพื่อสร้างโอกาสในการได้งานทำและสามารถบริหารจัดการธุรกิจของตนเอง โดยมีความร่วมมือระหว่างสถาบันเอกชนที่สามารถรองรับการฝึกปฏิบัติงานตลอดหลักสูตร จึงเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)
2. เพื่อศึกษาความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พื้นที่จังหวัดเลย

2.1.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง พื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร

2.1.3 ผู้เชี่ยวชาญและศิษย์เก่า

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น 1,677 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อเก็บข้อมูล

2.2.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 62 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเก็บข้อมูล

2.2.3 ผู้เชี่ยวชาญและศิษย์เก่า จำนวน 5 คน แบบสนทนากลุ่ม (focus group)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม

3.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 คำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) สอบถามเกี่ยวกับความต้องการ โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว ผู้ตอบแบบสอบถามจะประมาณค่าระดับความต้องการแบ่งเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open-end questionnaire) ประกอบด้วย ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แก้ไข ให้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหา และปรับปรุงประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 แบบสนทนากลุ่ม (focus group) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและศิษย์เก่า จำนวน 5 คน ในการจัดการรูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 รวบรวมข้อมูลด้วยการประสานงานขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พื้นที่จังหวัดเลย ใช้แบบสอบถาม และสร้างแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อเก็บข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถาม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเก็บข้อมูล

4.2 การสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและศิษย์เก่าในการจัดการรูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และความต้องการสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มาวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เกณฑ์ในการจัดระดับความต้องการดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากผลการเรียนรู้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการรูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยภาพรวม

ความต้องการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านมาตรฐานหลักสูตร	4.04	0.69	มาก
ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสิ่งสนับสนุน	4.12	0.75	มาก
ด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน)	4.22	0.71	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน	4.07	0.83	มาก
ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์	4.13	0.78	มาก
ภาพรวมความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	4.11	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และด้านมาตรฐานหลักสูตร มีความต้องการน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวม

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.58	0.41	มากที่สุด
ด้านความรู้	4.28	0.50	มากที่สุด
ด้านทักษะทางปัญญา	4.14	0.61	มาก
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.57	0.43	มากที่สุด
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	0.58	มาก
ด้านทักษะปฏิบัติ	4.52	0.49	มากที่สุด
ภาพรวมความต้องการของสถานประกอบการ	4.37	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความต้องการน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของสถานประกอบการ ดังนี้

1) ควรมีการจัดนักศึกษาออกฝึกงานให้มากขึ้น ตลอดจนแนะนำหรือหาสถานประกอบการฝึกงานที่ได้ประสิทธิภาพหรือสถานประกอบการที่ได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรมห้าดาวในแหล่งท่องเที่ยว หรือบริษัททัวร์ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์และสามารถทำงานได้ตามที่ตลาดแรงงานทางการท่องเที่ยวต้องการ

2) ควรเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพื่อเสริมสร้างทักษะให้นักศึกษาออกภาคสนามตามสถานประกอบการต่างๆ จะได้เห็นของจริงก่อนออกฝึกงานและปฏิบัติงานจริง รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจให้นักศึกษา

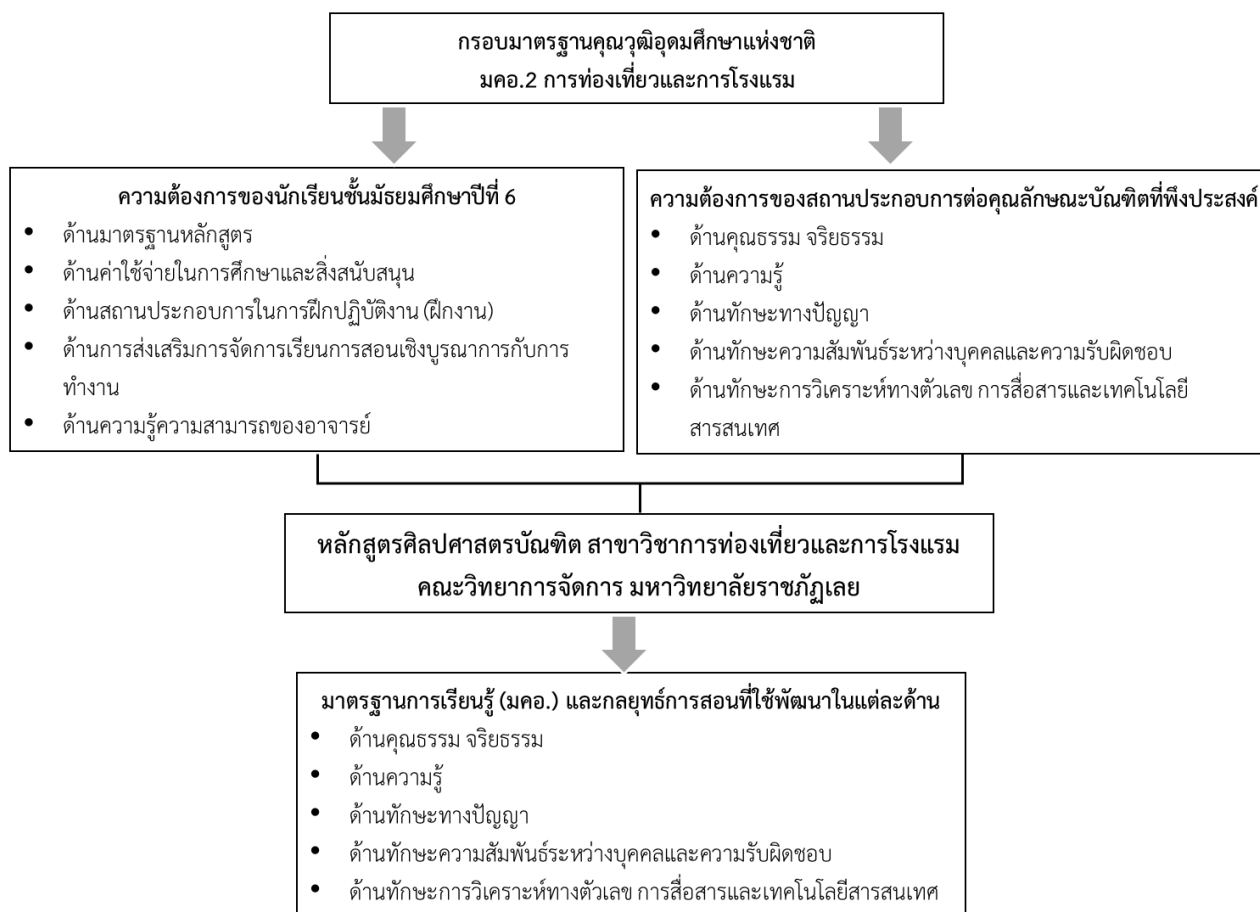
3) ควรเน้นทักษะการสื่อสารเป็นหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษารัสเซีย และภาษาอื่นๆ เป็นต้น

4) ควรหา contract กับบริษัทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น โรงแรมในเครือคนไทยที่เปิดในต่างประเทศ หรือบริษัททัวร์ที่มีเครือข่ายต่างประเทศให้นักศึกษาฝึกงานและควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกงานของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายให้มากขึ้นเพราะตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวต้องการบุคลากรที่จบไปแล้วสามารถทำงานได้ตรงตามแผนก

5) นักศึกษา ควรขยัน ใฝ่รู้ และศึกษาความรู้ด้านอื่นๆ เพิ่มเติมในงานที่ปฏิบัติ

6) ต้องการให้สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม พัฒนาเป็นหลักสูตรนานาชาติ เพื่อที่จะได้ยกระดับภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของหัวดเลย ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้นและทำให้ผู้ประกอบการอยากที่จะรับนิสิตนักศึกษา เข้าทำงานในองค์กรนั้นๆ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จากการศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานและสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม และเก็บข้อมูลสนทนากับผู้เชี่ยวชาญและศิษย์เก่าแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม นำผลความต้องการมาพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษามีความตระหนักรู้ในหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ มีจิตสำนึกในหน้าที่ มีวินัยและความรับผิดชอบ และกฎระเบียบและข้อบังคับจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความอดทนต่อปัญหา อุปสรรคและความกดดันในสถานการณ์ต่างๆ และมีจิตสำนึกในการบริการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมคือ ฝึกการแสดงออกในห้องเรียน ฝึกและแสดงบทบาทสมมติในห้องเรียน มอบหมายงานกลุ่มโดยให้มีคะแนนประเมินจาก

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่ม และการเรียนรู้โดยการอภิปรายจากกรณีศึกษา

2. ด้านความรู้ นำผลความต้องการมาพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจในศาสตร์และทักษะด้านการปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพการท่องเที่ยวและการโรงแรม มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม มีความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน รวมทั้งสามารถใช้ความรู้ในการบริหารจัดการในธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้คือ มอบหมายรายงานให้ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาบรรยาย ฝึกประสบการณ์ภาคสนาม และปฏิบัติสหกิจศึกษา

3. ด้านทักษะทางปัญญา นำผลความต้องการมาพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์และระบุสาเหตุของปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามีทักษะในการแก้ไขปัญหาและจัดการกับข้อร้องเรียนของลูกค้า รวมทั้งมีทักษะในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าตลอดจนจัดการข้อร้องเรียนของผู้รับบริการให้เกิดความพึงพอใจในการรับบริการ กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาคือ อภิปรายจากกรณีศึกษา การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน/วิจัยเป็นฐาน การฝึกภาคสนาม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ฝึกประสบการณ์/สหกิจศึกษา และการมอบหมายงานกลุ่ม

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นำผลความต้องการมาพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อให้ นักศึกษายอมรับและสามารถปรับตัวในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่และบทบาทของตนเองในกลุ่มสามารถทำงานเป็นทีมด้วยความรับผิดชอบ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น จัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีวุฒิภาวะและรู้จักควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับข้อบกพร่อง/ข้อผิดพลาดมาพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น และสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความแตกต่างกัน กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบคือ การมอบหมายงานกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกประสบการณ์/สหกิจศึกษา การฝึกภาคสนาม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรม

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ นำผลความต้องการมาพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการท่องเที่ยวและการโรงแรม และนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวและการโรงแรมในระดับที่สูงขึ้น สามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์และสถิติมาบูรณาการในการเรียน การวิจัย และมีทักษะในการประยุกต์ใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ควบคู่กับทักษะทางคณิตศาสตร์ สถิติ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายรูปแบบเพื่อการสื่อสาร นำเสนอ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศคือ ฝึกประสบการณ์/สหกิจศึกษา การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน/วิจัยเป็นฐาน การมอบหมายงานกลุ่ม สถานการณ์จำลอง และการฝึกภาคสนาม

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลย ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านมาตรฐานหลักสูตร 2) ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสิ่งสนับสนุน 3) ด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) 4) ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน และ 5) ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ โดยภาพรวม มีความต้องการด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มากที่สุด เนื่องจากสถานประกอบการควรมีระบบ ระเบียบ การฝึกอาชีพเป็นมาตรฐานของตนเอง ควรมีผู้ประสานงานกลางเพื่อการติดต่อสื่อสารกับทุกมหาวิทยาลัยที่ส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานเพื่อความเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีการฝึกอบรม แต่งตั้งพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกงานที่พร้อมจะให้ความรู้และความเต็มใจในการสอนงาน และสถานประกอบการต้องให้นักศึกษาที่ฝึกงานได้ฝึกฝนในวิชาชีพนั้นๆ อย่างแท้จริง เช่น ด้านการท่องเที่ยวให้นักศึกษาได้ฝึกการทำทัวร์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์ และคณะ (2559) ว่าแนวโน้ม ทิศทางและความต้องการในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับการทำงานในสถานศึกษาควบคู่กับสถานประกอบการ มีปัจจัยสำคัญแห่งการพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านเงินทุนและสิ่งสนับสนุน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านผู้เรียนหรือสมรรถนะของผู้เรียน สอดคล้องกับบุษบา บุตรดา และคณะ (2564) ปัจจัยที่มีผลต่อ

การตัดสินใจมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากรคือ อาจารย์มีความน่าเชื่อถือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนคือ หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการ และด้านภาพลักษณ์คือเป็นคณะที่มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะปฏิบัติ โดยภาพรวม มีความต้องการด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด อาทิ มีสัมมาคารวะ มารยาทที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความตรงต่อเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่าสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมควรมีการจัดนักศึกษาออกฝึกงานให้มากขึ้น ตลอดจนแนะนำหรือหาสถานประกอบการฝึกงานที่ได้ประสิทธิภาพหรือสถานประกอบการที่ได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพื่อเสริมสร้างทักษะให้นักศึกษาออกภาคสนามตามสถานประกอบการต่างๆ จะได้เห็นของจริงก่อนออกฝึกงานและปฏิบัติงานจริง รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจให้นักศึกษาเน้นทักษะการสื่อสารเป็นหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษารัสเซีย และภาษาอื่นๆ เป็นต้น หา contract กับบริษัทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น โรงแรมในเครือคนไทยที่เปิดในต่างประเทศ หรือบริษัททัวร์ที่มีเครือข่ายต่างประเทศให้นักศึกษาฝึกงานและควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกงานของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายให้มากขึ้นเพราะตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวต้องการบุคลากรที่จบไปแล้วสามารถทำงานได้ตรงตามแผนก สอดคล้องกับสฐติพรรณ ชิตินทร (2562) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านการสื่อสารและด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่าสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญในการสร้างจริยธรรมให้กับบัณฑิตด้านการท่องเที่ยวและผู้สมัครงานเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวควรมีการนำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ด้านจริยธรรมประกอบการยื่นใบสมัครหรือเข้ารับการสัมภาษณ์ สอดคล้องกับพรชนก ทองลาด และคณะ (2560) นายจ้างให้ความเห็นต่อระดับคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัดใน 3 ทักษะ คือ (1) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี (2) ความรู้ และ (3) ทักษะทางปัญญา และทักษะที่ 4 คือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร การวิเคราะห์เชิงตัวเลข คือมีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจและมีความสามารถในการสื่อสารทั้งพูด คิด อ่าน เขียน ส่วนทักษะที่ 5 คือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาและครูอาจารย์ ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการปลูกฝังนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีให้มีคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งสามารถส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จ เป็นคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และเติบโตในวิชาชีพต่อไป และสอดคล้องกับอาจารย์ ประจวบเหมาะ และคณะ (2564) ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานประเภทเอกชน และธุรกิจ รองลงมาคือ หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อื่นๆ และสถาบันการศึกษา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

สำหรับแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จากการศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สามารถนำมาเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน คือ การกำหนดผลการเรียนรู้ เช่น การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษ/คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน เป็นต้น และกลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกในการให้บริการ มีความอดทนต่อปัญหา อุปสรรคและความกดดันในสถานการณ์ต่างๆ โดยมีกิจกรรมฝึกการแสดงออกในห้องเรียน ฝึกและแสดงบทบาทสมมติในห้องเรียน มอบหมายงานกลุ่มโดยให้มีคะแนนประเมินจากบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่ม และการเรียนรู้โดยการอภิปรายจากกรณีศึกษา 2) ด้านความรู้ มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม มีความสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานที่ได้รับมอบหมาย มีกิจกรรมมอบหมายรายงานให้ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาบรรยาย ฝึกประสบการณ์ภาคสนาม และปฏิบัติสหกิจศึกษา 3) ด้านทักษะทางปัญญา นักศึกษานำความรู้และทักษะมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์และระบุสาเหตุของปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามีทักษะในการแก้ไขปัญหาและจัดการกับข้อร้องเรียนของลูกค้า รวมทั้งมีทักษะในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าตลอดจนจัดการข้อร้องเรียนของผู้รับบริการให้เกิดความพึงพอใจในการรับบริการ กิจกรรมอภิปรายจากกรณีศึกษา การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน/วิจัย

เป็นฐาน การฝึกภาคสนาม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ฝึกประสบการณ์/สหกิจศึกษา และการมอบหมายงานกลุ่ม 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษายอมรับ และสามารถปรับตัวในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่และบทบาทของตนเองในกลุ่ม สามารถทำงานเป็นทีมด้วยความรับผิดชอบ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีวุฒิภาวะและรู้จักควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับข้อบกพร่อง/ข้อผิดพลาดมาพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น และสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความแตกต่างกัน มีกิจกรรมการมอบหมายงานกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกประสบการณ์/สหกิจศึกษา การฝึกภาคสนาม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรม 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการท่องเที่ยวและการโรงแรม และนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวและการโรงแรมในระดับที่สูงขึ้น สามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์และสถิติมาบูรณาการในการเรียน การวิจัย และมีทักษะในการประยุกต์ใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ควบคู่กับทักษะทางคณิตศาสตร์ สถิติ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายรูปแบบเพื่อการสื่อสาร นำเสนอ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมฝึกประสบการณ์/สหกิจศึกษา การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน/วิจัยเป็นฐาน การมอบหมายงานกลุ่ม สถานการณ์จำลอง และการฝึกภาคสนาม สอดคล้องกับอรรถกถา ยะไวยักษ์ และคณะ (2561) สถานประกอบการต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและสมรรถนะ ดังนี้ (1) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความภูมิใจในองค์กรของตน ยึดมั่นในกฎหมาย ศีลธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (2) มีการปรับตัวในสภาวะแรงกดดันที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ฟัง พูด อ่าน เขียน และเข้าใจคำสั่งหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง และเรียงลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย (3) มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์อย่างถ่องแท้ กว้างขวางและเป็นระบบ ใช้ทักษะ และความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางการจัดการเชิงประยุกต์ในการทำงาน ศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขอย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ (4) สมรรถนะด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร พัฒนาตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร รับรู้ ทำความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบายขององค์กร (5) เป็นผู้นำขับเคลื่อนการทำงานของทีมไปสู่เป้าหมายได้ ควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเป็นที่พึ่งทางอารมณ์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ ตระหนักถึงผลประโยชน์และเป้าหมายของทีมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (6) สามารถวางแผนในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ สามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่องค์กรต้องการ และทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน ผลการพัฒนาหลักสูตรได้รูปแบบแผนวิสัยทัศน์แบบบางโดยสลับการเรียนกับการทำงานแบบต่อเนื่องตลอดหลักสูตร จัดระบบการเรียนแบบโมดูล นำโดยรายวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันหรือเกี่ยวพันกันรวมเข้าได้ด้วยกัน มีการเชื่อมโยงความรู้จากชั้นเรียนมาสู่การปฏิบัติในสถานประกอบการด้วยการทำโครงงานรายวิชาและบูรณาการทุกรายวิชาเป็นโครงงาน มีการวัดและประเมินผลการเรียนโดยแบ่งสัดส่วนการประเมินจากคณาจารย์ผู้สอนร้อยละ 80 จากพี่เลี้ยงในสถานประกอบการร้อยละ 20

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในครั้งนี้ ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ต้องมุ่งพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สร้างหลักสูตรให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและต่างประเทศโดยคณาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรู้ที่เป็นมาตรฐาน มีภูมิปัญญาท้องถิ่น แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้และดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ตลอดจนผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องความต้องการของผู้ประกอบการ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและเทคโนโลยีของภาคธุรกิจการค้าและบริการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาแห่งชาติ

2. เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

3. ขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยวข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตรที่เน้นทักษะและประสบการณ์ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยบูรณาการหลากหลายสาขาวิชาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและความต้องการของสถานประกอบการ

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ ที่สามารถร่วมมือกับผู้ประกอบการที่มีความต้องการบุคลากรตรงตามคุณลักษณะของสถานประกอบการนั้น เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการนั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์ และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงานสายธุรกิจบริการสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

บุษบา บุตรดา และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 5 (ฉบับที่ 4), เลขหน้า 1-10.

พรชนก ทองลาด และคณะ. (2560). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชาการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ปีที่ 6 (ฉบับที่ 1), เลขหน้า 76-89.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). คู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สุทธิพรพรณ ชิตินทร. (2562). คุณลักษณะบัณฑิตด้านการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวพื้นที่ภาคใต้. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ปีที่ 6 (ฉบับที่ 2), เลขหน้า 193-220.

อลงกต ยะไวทย์ และคณะ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงาน สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 46 (ฉบับที่ 1). เลขหน้า 133-156.

อาจารย์ ประจวบเหมาะ และคณะ (2564). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. ปีที่ 7 (ฉบับที่ 8). เลขหน้า 11-26.